

A Fővárosi Ítéltábla a **felperes jogi képviselője (felperes jogi képviselőjének címe)** által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek, **alperes jogi képviselője (alperes jogi képviselőjének címe)** által képviselt **alperes (alperes címe)** alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Balassagyarmati Törvényszék 2017. március 21. napján kelt 15.P.20.568/2016/19. számú ítélete ellen, a felperes részéről 20. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 30.000 (harmincezer) forint + áfa mértékű másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 224.400 (kétszázhuszonnégyezer-négyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az alperesi jogelőd között 2008. április 2. napján AA/0005/11477. iktatószámú kölcsön- és opciós szerződés jött létre. A kölcsön változó törlesztésű deviza alapú kölcsön volt gépjármű megvásárlása céljából, összege 2.805.000 forint. A törlesztőrészletek száma 120, a devizanem CHF, a THM 5,89 %, az ügyleti kamat 5,5%. A kölcsön fedezetét a felperes által megvásárolt gépjármű képezte. A kölcsönszerződés vonatkozásában felülvizsgált elszámolásra került sor. A felperes a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért az alperesi jogelőd a kölcsönszerződést felmondta.

A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiánya és tisztességtelensége miatt. A szerződés hatályossá nyilvánítását kérte oly módon, hogy a bíróság a tartozása összegét 718.528 forintban állapítsa meg, mely megfizetésére 25 havi részletfizetés engedélyezését kérte. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés I.5. pontja nem felel meg a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak, ugyanis e szerződési pontban az árfolyamkockázat csupán mint fogalom jelenik meg anélkül, hogy a laikusként eljáró fogyasztó számára az árfolyamkockázatra, annak lehetséges hatásaira nézve bármiféle tájékoztatást tartalmazna. Az árfolyamkockázat valós tartalmáról, korlátlan és reális voltáról való tájékoztatást az ÁSZF rendelkezései sem tartalmazzák, a III.1.2.2. és III.2.1. pontokban írt matematikai képlet e kötelezettség teljesítéseként nem értékelhető. A képlet önmagában részletes, érthető és világos magyarázat nélkül nem tekinthető a kockázat feltárásának, nem alkalmas a forint egyenérték számítására. A kölcsönszerződés IV/3. pontjának rendelkezése, miszerint "a forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel" nem egyértelmű, nem világos és nem érthető, egyedi megtárgyalás hiányában ellentmondásos, mivel a kölcsönösszeg és a

törlesztőrészlet forintban került meghatározásra. E pontból nem állapítható meg, hogy az ügyfél által fizetendő tényleges törlesztőrészlet több összetevőből áll. Utalt a 6/2013. PJE határozat 3. pontjának indokolására, a feleket terhelő együttműködési és tájékoztatási kötelezettségre, a Hpt. 203. §-ában, a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (5) bekezdésében és a 209/A. § (2) bekezdésében írtakra is. Előadta azt is, hogy a szolgáltatónak kell elől járnia a tájékoztatásban a Ptk. 205/A. § (2) és 205/B. § (1) bekezdése alapján. Arra is hivatkozott, hogy a kockázatfeltáró tájékoztatásnak a szerződéskötést megelőzően kell megtörténnie.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal érvelt, hogy a jogszabály nem kötelezte kockázatfeltáró nyilatkozat aláíratására, a tájékoztatás a kölcsönszerződés IV. 3. pontjában megtörtént, mely megfelel a törvényi előírásoknak, a 2/2014. számú PJE határozatban foglaltaknak. Tájékoztatása egyértelmű és teljes körű: az átlagos fogyasztó számára érthető, hogy a törlesztőrészlet korlátozás nélkül megemelkedhet, a változás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és döntött a perköltség viselése tárgyában is. Indokolásában megállapította, hogy a kölcsönszerződés IV.3. pontja egyértelmű tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázatról, amelyet a felperes maga által is elismerten elolvasott, illetve aláírt. A kölcsönszerződés 1.5. pontja szerint változó törlesztésű deviza alapú kölcsön felvételére került sor, a devizanemet CHF-ben határozták meg. A kölcsönszerződés megkötése során az alperesi jogelőd a kölcsönszerződés IV. 3. pontjában tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról. Lehetősége lett volna a felperesnek, hogy a szerződés átolvasását követően azt rögtön ne írja alá, azzal kapcsolatos kérdéseit feltegye, megfelelően tájékozódjon annak tartalmáról. Az alperes az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nyújtását bizonyította, azonban a felperes a bíróság felhívása ellenére nem terjesztett elő bizonyítási indítványt, miszerint olyan tájékoztatást kapott volna az írásbelitől eltérően, amely alapján bízhatott volna abban, hogy az árfolyamkockázat nem reális, illetve az nem teljes egészében őt terheli. Kiemelte, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem tekinthető általános szerződési feltételnek, ezért egyedi megtárgyaltsága nem vizsgálható. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a tájékoztatás jogszabálysértő voltát nem állapította meg. A felperes nem hivatkozott az ÁSZF III.1.2. III.2.1. pontjaiban meghatározott matematikai képlet tisztességtelenségére mint érvénytelenségi okra, csupán azt adta elő, hogy a képlet nem tekinthető az árfolyamkockázatról történő tájékoztatásnak. Az ÁSZF-et nem csatolta, annak beszerzésére indítvány nem tett, így e bizonyítatlanságot a bíróság a felperes terhére értékelte. A tájékoztatás az egyedi szerződésben történt, amely önmagában elegendő és érthető információt tartalmazott a kockázatok feltárásához.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását, a kereseti kérelmével egyező döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perbeli kölcsönszerződés IV.3. pontjába foglaltakat kellő részletezettségű, megfelelő tartalmú kockázatfeltárásnak tekintette. Megítélése szerint az alperes olyan kockázatot telepített a felperesre, amelynek korlátlan, rövid időn belüli, a hitelképességet is érintő kockázatával maga sem volt tisztában, ugyanis a hitelbírálati eljárás során azzal nem számolt. Amennyiben pedig mindezzel tisztában volt, a tájékoztatása nem volt pontos abban a tekintetben, hogy az egyenes adósok teljes jövedelmét és a lekötött biztosíték értékét is meghaladhatja a kockázatvállalásuk mértéke. Kiemelte, hogy nem vélelmezhető, hogy az átlagos fogyasztó az egyes devizák forinthez viszonyított értéke változásának mechanizmusával tisztában van, ideértve a modern devizapiac működését és azt, hogy az árfolyam vonatkozásában akár napi szinten is jelentős kilengések következhetnek be. Fel kellett volna hívnia az alperesi jogelődnek a figyelmet az egyetlen állami OTP Bank gyakorlatán szocializálódott fogyasztó számára a korábban szokásostól eltérő általános

szerződési feltétel, a deviza alapú nyilvántartás speciális tartalmára és azt a fogyasztónak kifejezetten külön el kellett volna fogadnia ahhoz, hogy az a szerződés részévé váljon. Kiemelte, hogy a deviza alapú kölcsönök megítélése során az átlagos fogyasztó a számára nyújtott tájékoztatás alapján nem tudhatta, hogy milyen kockázattal kell számolnia, mivel a felsőbb bíróságok a szerződést követő öt év elteltével is e kérdésben ellentétes álláspontra jutottak. A kockázatfeltáró nyilatkozat csupán a Hpt. rendelkezéseinek való formális megfelelést és a tényleges kockázatok bemutatását célozta. A PSZÁF Kúriához címzett megállapítása szerint "a bankok... nem láthatták előre az árfolyamváltozás nagysága mértékét, sem az irányát", így a kockázatfeltáró nyilatkozat sem adhatott megfelelő tájékoztatást az ügyletkötéshez, az árfolyamváltozás mértékének és irányának az előzetes becsléséhez. Hivatkozott az Európai Unió Bíróságának (EUB) C- 26/13. számú ügyben hozott ítélete 70. és 75. pontjára, miszerint a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Utalt a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.413/2014/4. számú ítéletére, mely szerint "az érthető megfogalmazás elvét nem képes kielégíteni az olyan megfogalmazás, amely a gazdasági következményeit illetően nem egyértelmű". Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy a korlátlan deviza kockázat áthárítása akkor világos, érthető és egyértelmű a gazdasági következményeit illetően, ha kifejezetten tartalmazza, hogy a fizetendő kamat és a törlesztőrészlet korlátlanul megnőhet, nem pedig általában von le következtetést. Szerinte neki mint átlagos fogyasztónak nem kell tisztában lennie az árfolyamkockázat valós tartalmával, azt az alperesi jogelődnek mint pénzügyi intézménynek kellett egyedileg, konkrétan elmagyaráznia oly módon, hogy a pénzügyi tranzakciókban járatlan átlagember is könnyen megérthesse. Kifogásolta, hogy a szerződés IV.3. pontja nem szól arról, hogy árfolyamkockázat van a forintban felvett, de devizában nyilvántartott kölcsönöknél is. A IV.3. pont, miszerint a deviza alapú finanszírozás jelentős kockázatot rejt magában, nem felel meg a 2/2014. PJE határozatban megfogalmazott követelményeknek. A Ptk. 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdése alapján a szerződés deviza alapú elszámolásra vonatkozó rendelkezését tisztességtelen szerződési kikötésnek is tekintette.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy a fellebbezésben felvetett kérdésekre a jogszabályok választ adtak. Hangsúlyozta, hogy a felperes számára hónapokon keresztül kedvezően alakult az árfolyam csökkenése, továbbá a teljes futamidő alatt csökkent az irányadó kamatláb, így a felperesi érvelés érthetetlen.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogkövetkeztetése helytálló, annak indokaival az ítéltábla - figyelemmel a fellebbezésben felhozott érvekre is - az alábbi kiegészítéssel egyetért.

A felperes a 6. szám alatt pontosított keresetében a kölcsönszerződés tisztességtelenségének megállapítását kérte az árfolyamkockázatról szóló megfelelő tájékoztatás hiánya miatt, majd a 7. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a szerződés érvénytelenségét a tájékoztatás hiánya és tisztességtelensége okán kéri.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott

és egyedileg meg nem tárgyalta tisztességtelen kikötés semmis.

Az idézett rendelkezésekből az következik, hogy nem maga a szerződés, hanem a törvényben meghatározott szerződéses kikötés tisztességtelenségét állapíthatja meg a bíróság. A Kúria a Gfv.VII.30.211/2018/8. számú határozata [51.] pontjában kiemelte, hogy kizárólag egyes szerződéses rendelkezések lehetnek tisztességtelenek, amelyek közül lehetnek olyanok, amelyek tisztességtelenségének megállapítása fogyasztói szerződések esetén nemcsak a szerződés részleges semmisségét, hanem az egész szerződés semmisségét eredményezik. Ezért a szerződés tisztességtelenségének megállapítása iránt előterjesztett kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság érdemben helyesen utasította el.

Az ítéletábra a perbeli esetben - mint ahogy a Kúria többek között a Gfv.VII.30.494/2018/3. számú ügyben is - azt vizsgálta, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak, valamint az elsőfokú bíróság ítéletét követően született EUB C-51/2017. számú ítéletében felállított követelményrendszernek megfelelt-e az alperesi jogelőd árfolyamkockázatról történő tájékoztatása. A C-51/2017. számú ügy indokolása szerint a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtani a kölcsönt felvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, arra, hogy az gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben az adós jövedelmét kapja leértékelődik azon devizához képest, mint amelyben a kölcsönt nyújtották. A tájékoztatásra a szerződés megkötése előtt időben kell hogy sor kerüljön. Az EUB nem részletezte, hogy a tájékoztatásnak pontosan mire, milyen módon, illetve terjedelemben kellene kiterjednie, e kérdésben a nemzeti bíróságnak kell állást foglalnia.

Az ítéletábra megítélése szerint az alperesi jogelőd - annak ellenére, hogy a felperessel külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem íratott alá - tájékoztatási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Annak a követelménynek, hogy adós számára egyértelműen felismerhetőnek kell lennie, hogy az árfolyam kedvezőtlenül is változhat, ennek lehetősége valós, a kölcsön futamideje alatt is bekövetkezhetsz, nincs felső határa és a kockázat kizárólag őt terheli, a kölcsönszerződés IV.3. pontja teljes mértékben megfelel: e pont ugyanis tartalmazza, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti. A kölcsön futamideje alatt árfolyameltérések a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be.

Az alperesi jogelőd tájékoztatást adott arról is, hogy az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege, illetve fix törlesztésű devizaalapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. Tájékoztatást adott továbbá a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok változásának a hatásáról is. E pont nem határozott meg olyan árfolyamot, amely felett ne növekedne a tartozás összege, így az átlagos fogyasztó e rendelkezést nem értelmezhetette úgy, hogy az árfolyam emelkedése nincs kihatással a törlesztőrészletekre vagy e kihatásnak valamely felső korlátja lenne. Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy a tájékoztatás alapján nem az árfolyamváltozás majdan bekövetkező mértékének megbecsülésére kellett képesnek lennie a fogyasztónak, hanem annak felismerésére, hogy a változás felső korlát nélkül bekövetkezhetsz. A kölcsönszerződés és az ÁSZF kikötéseinek, különösen a törlesztőrészlet meghatározását szabályozó ÁSZF III.1.2. és a III.2.1. pontjainak együttes értelmezéséből a fogyasztó egyértelműen következtethetsz arra, hogy az árfolyamváltozás a perbeli szerződést is érinti.

A felperes a tájékoztatásból hiányolta annak a mechanizmusnak a feltárását, amely az árfolyam

változásához vezet. A fogyasztónak nem azzal kell tisztában lennie, hogy az árfolyamváltozást milyen folyamatok idézték elő, hanem azzal, hogy az árfolyamváltozás korlátlanul emelheti az általa megfizetendő tartozás összegét.

Tévesen hivatkozott a felperes arra is, hogy az alperesnek fel kellett volna hívnia az OTP-n szocializálódott fogyasztó figyelmét az e bankban alkalmazott korábbi gyakorlattól eltérő szabályokra. Ez a kérdés nem a szerződéses pont tisztességtelensége, hanem a rendelkezés szerződés részévé válása körében lenne értékelendő [Ptk. 205/B. § (2) bekezdés / 209. §]. Kiemeli az ítéletábra, hogy egyébként is a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás nem a több, mint egy évtizeddel korábbi banki gyakorlattól, hanem a szerződés megkötése időpontjában fennálló gyakorlattól eltérő speciális kikötésekre vonatkozik. E körben kell a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen, vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltérő rendelkezésekre felhívni a figyelmet.

Kiemeli az ítéletábra: a szerződő felek egyedileg megtárgyalták, hogy a kölcsön devizaneme CHF, ezért ezen rendelkezés nem általános szerződési feltétel. Ennek következtében a szerződési kikötés tisztességtelensége nem vizsgálható. Annak a körülménynek egyébként sincs jelentősége, hogy korábban a bíróságok nem egységesen foglaltak állást abban a kérdésben, hogy az ilyen típusú szerződések forint- vagy devizaalapú szerződésnek minősülnek-e, ugyanis a tájékoztatásnak a fent kifejtetteknek kell megfelelnie. A felperes végleges kereseti kérelme a CHF kikötés tisztességtelenségének megállapítására már nem vonatkozott, e kérdést az elsőfokú bíróság sem érintette, így e felvetésnek jelentősége nem volt.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, melyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint határozott meg, ezen összeget pedig a (6) bekezdésre figyelemre mérsékelte az alperesi jogi képviselő tényleges tevékenységét mérlegelve.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2019. április 16.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

. Molnár Ágnes s.k.. Merőtey Anikó s.k.

előadó bíró

bíró